

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

27 Vtrùm licitum sit habere plura beneficia, & qualia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

nisi sit beneficium parochiale, vt docet Nauarrus supra, & Sorus l. 1. o. de Iustit. q. 5. art. 6. quia nulloquam id iure statutum. Imò Sancius nosse l. 7. de matrimonio, disp. 45. nu. 29. putat in supradicto casu, si beneficium non haberet annexum Ordinem sacrum (vt quando illius functioni huiusmodi Ordinem non requirit) non esse peccatum mortiferum, modò suo muneri, quamdiu illud retinet, satisfaciat; quia nullum Ius requirit in eo animum perseuerandi in statu clericali. Imò Canones relinquunt illi liberum transitum ad nuptias, cap. Diuersis. 5. & cap. Ioannes. 7. de clericis coniugatis. Est tamen culpa venialis; quia aliquo modo decipit Ecclesiam, quæ putat eum bona fide statum Ecclesiasticum proposuisse. Hæc tamen deceptio non videtur grauis; alioquin Iure alicubi statuisset, vt tale propositum adiret, nec relinqueret postea tantam libertatem. Quæ sententia mihi non improbat; præsertim si causa studiorum, vel simili sine honesto id fiat, secus si vt splendide viuat: quia Ecclesia tunc magis inuita, & deceptio est grauior.

133
Beneficium
parochiale
accipiens
sine animo
sacerdotij.

Dico Quarto, Qui accepit beneficium parochiale sine animo suscipiendi intra annum sacerdotij, vt fructus per annum ex eo percipiat, postea dimissurus, tenetur fructus perceptos restituere: nisi voluntate mutata, intra annum promotus fuerit; ita expressè habetur cap. Commissa. 35. §. Ceterum, de electione, in 6.

Vbi Notandum Primò, Sufficere intentionem sinceram & seriam, quamuis iustam aliquam conditionem annexam habeat, vt rectè Nauarrus supra. nam conditionalis intentio est vera intentio.

Secundò, Si voluntate mutata promotus fuerit ante finem anni, potest retinere fructus, non solum post mutatam voluntatem, sed etiam ante illam perceptos: quod est contra Sorum supra conclus. 1. Ita docet Glossa in dictum caput, & ipse textus indeterminatè loquens satis indicat. ratio est, quia collatio in hoc casu ab initio valida fuit, sed pendens à conditione: quæ si non fuerit secuta, resoluitur ab initio; sicut cum res venditur ea lege, vt si melior conditio obtigerit, sit inempta; si autem secuta fuerit, manet valida, & omnino irrefolubilis. Idem dicendum de perceptione fructuum.

Tertiò, Si intra præscriptum tempus promotus non fuerit, amittit ipso Iure beneficium & fructus simul, resolutò contractu, & efficitur inhabilis ad illud, vt habetur eodem capitulo. vnde non sufficit mutatio prioris voluntatis prauæ, nisi secunda voluntas habeat effectum.

134
Accipiens
cum animo
sacerdotij.

Dico Quintò, Qui tale beneficium cum debita intentione suscipiendi sacerdotij acceperit, si postea mutata voluntate promotus non fuerit intra tempus statutum, non tenetur ad restitutionem fructuum perceptorum ante voluntatem mutatam; sed neque etiam post illam, modò per idoneum Vicarium muneri suo satisfecerit; ita docet Glossa in cap. Commissa, Nauarrus cap. 25. num. 118. & Lopez part. 2. cap. 105. contra Sorum. ratio est, quia per illam mutationem animi non amittit beneficium antè legitime acceptatum; nec vllum Ius statuit vt etiam fructus amittat: ergo cum muneri suo satisfecerit, non est cur dicamus eum fructus amisisse: non enim Iure naturæ amisit, cum muneri sa-

Non amittit fructus.

tisfecerit; nec Iure positiuo, cum hoc non sit expressum.

Dices, Qui accepit curam sine intentione sacerdotij, tenetur ad restitutionem, si promotus non fuerit: ergo etiam is, qui accepit quidem cum intentione, sed postea eam bonam intentionem mutauit. Ita Sorus.

Respondeo negando consequentiam: tum quia multo plus peccauit qui ab initio intentione caruit; hic enim fraudulenter ad beneficium irrepsit: vnde potiori Iure puniri debuit; tum quia lex illa pœnalis est, ac proinde non extendenda extra suum casum, etiam si ibi esset par ratio, vt bene Nauarrus lib. 3. consil. 26. de præbendis. expleto tamen anno; si promotus non fuit, statim amittit beneficium, & in posterum fructus suos non facit.

Dico Sextò, Qui beneficium parochiale accipit animo non residendi, sed tantummodo permittendi vel renuntiandi, peccat quidem, non tamen est ipso facto priuatus, nec tenetur ad fructuum perceptorum restitutionem. Quod peccat, probatur; quia decipit Ecclesiam, quæ in talibus requirit animum seruandi; & nisi putaret illum talem animum habere, nullo modo vellet ei conferre. Nauarrus tamen supra, consilio 24. insinuat non esse peccatum mortiferum: quia non inferitur notabile detrimentum. quod puto esse verum; nisi fortè resignet in fauorem eius, qui parum est idoneus; cui Prælati aliàs nullo modo voluisset conferre. Quod non tenetur ad restitutionem fructuum, patet; quia nullo Iure hoc est statutum. modò interim officio curet satisfieri, & cetera adfint.

135

136
Accipiens
parochiam
animo permittendi.

DYBITATIO XXVII.

Utrum licitum sit habere plura beneficia, & qualia.

Respondeo & Dico Primò, Habere plura beneficia non est intrinsecè malum, nec omnino indifferens, sed speciem mali præferens, ita tamen vt adhibitis debitis circumstantiis honestari possit. Docet hoc D. Thomas quodlib. 9. ar. 1. 5. quem alij sequuntur. ratio est, quia solitariè consideratum inordinationem quandam inuoluit. Primò, Quia inuitur cultus diuinus, vnus enim habens tria beneficia, non recitat ter preces Canonicas, nec tria facit Sacra. Secundò, Ecclesia destituitur suis operariis: vnus enim non potest in pluribus locis residere, nec plurium ministrum obire. Tertiò, Fundatores frustrantur sua pia intentione. Quarto, Quia frustrantur multi pauperes fortè magis idonei, magisque vtilis Ecclesiæ futuri. Denique multa incommoda inuehit hæc pluralitas; vt nimiam sollicitudinem temporalium, ambitionem, luxum, incontinentiam, concubitum, lites, scandala pusillorum, & similia, vt merito Concilium Trid. sess. 24. ca. 17. dixerit, hanc pluralitatè esse peruersiõnem totius ordinis Ecclesiastici, & Alexander III. cap. Quia in tantum. 7. de præbendis, pluralitatem beneficiorum certum continere casuarum periculum. vide Extrauagan. Ioan. XXII. quæ incipit, Execrabilis, vbi decem incommoda recensentur ex hac pluralitate promanantia. Cum certis tamè circumstantiis honestari

137
Habere
plura beneficia.

Speciem
mali ha-

Mala pluralitatis
beneficiorum.

nestari poterit; quarum præcipua est, si id Ecclesie profuturum putetur.

138
Plures Episcopatus.

Dico Secundo, Nemo quacumque dignitate præfulgens, potest recipere & simul retinere plures Episcopatus in titulum aut commendam, aut alio quouis nomine. Ita Concil. Trident. sess. 7. c. 2. de reform. Quod intellige, sine iusta dispensatione Papæ, huius enim potestati, decretum Concilij, etiam generalis, non potest præiudicare; & interdum potest iusta causa incidere.

Petes, Vtrum obtento secundo Episcopatu, vacet ipso Iure prior, si abist dispensatio?

Vacat prior

Respondeo, Vacare, cap. De multa. 28. de præbendis: quia Episcopatus est dignitas habens curam animarum. Sed de hæc re non oportet nos esse multum sollicitos; quia Pontificis est Episcopos confirmare, qui censetur dispensare, si habenti vnum confirmet secundum.

139
Episcopatus consecutus amittit priora.

Dico Tertio, Electus ad Episcopatum, obtenta bonorum administratione & consecratione, vel saltem elapso tempore consecrationi præfixo, amittit ipso Iure omnia beneficia, quæ antè obtinebat. Ita habetur c. Cum in cunctis. 7. §. Cum verò, de electione.

Vbi notandum Primo, Hunc Canonem non loqui de Episcopo titulari, non habente vllam administrationem bonorum Ecclesiasticorum, quales sunt quidam Suffraganei.

Episcopo pauperi.

Secundo; Si Episcopus est pauper, probabile est, ei beneficium simplex posse conferri, quo iuuetur: quia etsi amittat priora; non tamen extat lus, quo efficiatur inhabilis ad futura simplicia, vt docet Nauarrus lib. 3. consil. 3. de concessione præbendæ.

140

Dico Quarto, Habens beneficium cum cura animarum, vel Dignitatem, vel Personatum, vel Officium, si secundum huius generis acceperit, obtenta pacifica possessione secundi, vacat prius. Ita habetur c. De multa, de præbendis. & multò distinctius Extrauag. Execrabilis, eodem.

Beneficia incompatibilia primi generis.

Vbi Notandum Primo, Hæc beneficia vocari incompatibilia primi generis, quia ipso Iure alterum excludit alterum, posterius prius. Eiusdem etiam generis sunt præbendæ vniformes sub eodem recto, vt patet c. Litteras 9. de concessione præbendæ, vt duo. Canonatus, vel duæ sacellanæ ad eandem functionem concurrentes in eadem Ecclesia. Vnde si habens vnam, obtineat alteram in eadem Ecclesia, vacabit prior, vbi secundæ pacificam possessionem nactus fuerit.

Secundi generis.

Incompatibilia secundi generis sunt, quæ simul quidem licite retineri non possunt absque dispensatione, tamen non ita pugnant vt alterum vacet obtento altero.

141
Si secundum sit litigiosum.

Notandum Secundo, Si beneficium secundum sit litigiosum, non vacabit prius, donec pacificus secundi possessor fueris. Si autem secundum pacificè possederis, vacabit prius; etiam si sit litigiosum. quòd si obtento titulo vnus talis beneficij absque possessione, accipias secundum litigiosum, & postea antequam incipias esse pacificus possessor secundi, accipias pacificam possessionem primi, non ideo amittis secundum litigiosum, vt quidam putarunt, quia id Iure statutum non est; vt docet Nauarrus lib. 3. consil. 31. de præbendis. Denique non satis est habere possessionem tituli secundi beneficij, sed requiritur vt etiam fructus percipere incipias. vnde si alteri referuati sint, non

amittis prius: quia inutilis est & sine effectu talis possessio. Ita expressè habetur cap. Si tibi concessio 26. de præbendis, in 6.

Tertio, Eos, qui retinent plura beneficia, de quibus Extrauag. Execrabilis, & cap. De multa, ilicet Dignitates, Personatus, Officia, & non ita resignant primum, esse ipso Iure priuatiuam secundo, & inhabiles ad sacros ordines, & ad quodcumque beneficium Ecclesiasticum, & ipso Iure beneficia illa esse dispositioni Sedis Apostolicæ referuata; vt aperte habetur dicta Extragauante.

142
Retinens simul plura incompatibilia.

Quarto, Eum, qui vtrumque retinuerit, non ita esse priuatum secundo, vt teneatur illud sponte dimittere; sed per sententiam Iudicis esse priuandum; vnde si nulla sententia sequatur, poterit illud retinere, iuxta ea, quæ dicta sunt supra cap. 29. dubit. 8. hoc enim ita constitutum est in pœnam retentionis vtriusque. Primum verò obtento secundo ita amittitur, vt non opus sit sententia; nam expressè dicit Extrauagans, quòd vacet, & possit statim alteri conferri, sine vlla sententia. non ita loquitur de secundo, ratio est, quia eius priuatio non est pœna, sed resolutio primæ collationis. Vnde puto ipsum non facere fructus suos, quos in posterum ex illo recipiet; etsi aliqui contra sentiant.

143

Dico Quinto, Reliqua beneficia residendam postulantia, non sunt incompatibilia primi generis, ita vt habito secundo vacet prius, tamen videntur incompatibilia secundi generis, ita vt sine graui peccato simul retineri nequeant. Prior pars est Nauarri l. 3. consil. 29. de præbendis; vbi docet, Dignitatem & Canonatum in diuersis Ecclesijs non esse etiam post Concilium Trident. incompatibilia primi generis, sed secundi; si requirunt residendam. Quòd si alicubi ex consuetudine non requirunt, non esse incompatibilia, ne secundi quidem. In eadem autem Ecclesia dicit non esse vllò modo incompatibilia, eò quòd sint beneficia difformia, & vtrique simul seruari possit: atqui difformia eiusdem Ecclesie sibi non repugnantia semper fuere compatibilia, vt idem affirmat. Et consilio 26. multis rationibus nititur probare, nullum beneficium simplex esse incompatibile primi generis cum altero, nisi sint vniformia sub eodem recto. Idem docet consilio 24. Confirmantur hæc omnia, quia nullus est Canon, quo statuatur vacare prius obtento secundo; aut ipso facto induci priuationem vtriusque, si simul retineantur, præterquam de beneficijs cum cura animarum, Dignitatibus, Personatibus & Officijs: ergo hoc non est ad alia beneficia extendendum.

144
Incompatibilia secundi generis retinens.

Nec obstat Concilium Trident. sess. 7. cap. 4. de reformatione, vbi priuatur ipso facto, qui plura curata vel alijs incompatibilia beneficia recipere & retinere præsumperit; quia loquitur expressè de illis, de quibus cap. De multa, quòd non agit nisi de curatis, Dignitatibus & Personatibus.

145

Dices, Congregatio Illustriss. Cardinalium pro Concil. Trident. deputarum, declarauit, vacare beneficium simplex eius, qui obtinuit parociam; eò quòd hæc duo beneficia sint incompatibilia, si vtrumque residendam postulet. vnde sequi videtur, quandocumque duo beneficia sunt incompatibilia, eò quòd alterum sit sufficiens, vel

vel vtrumque residentiam poscat; semper ad-
 eptione secundi vacare primum.

Respondet Nauarrus l. 3. consilio 42. de præ-
 bendis, si constaret Congregationem declarasse
 Concilium Trid. sess. 7. c. 4. ita esse intelligendum,
 eaque declaratio à S. Sanctitate confirmata esset,
 ita fore tenendum; sed quia id non constat, &
 aliàs ex verbis Concilij id non videtur efficaciter
 probari posse, (quod ipse conatur ostendere) non
 est quòd ad hanc sententiam nos adstringat. Equi-
 dem hanc declarationem numquam vidi. Si ta-
 men facta est, iudico tenendam; & omnia huius-
 modi beneficia in eo conuenire cum incompatibi-
 libus primi generis.

146 *Omnia que
 requirunt
 residentiam
 sunt incom-
 patib. se-
 cundi ge-
 neris.*
 Altera pars, *Quòd sint incompatibilia salte secun-
 di generis*, patet ex Conc. Trid. nam sess. 24. c. 17.
 sic habetur: *Statuit sancta Synodus, ut in posterum
 vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis con-
 feratur; quod quidem si ad vitam eius, cui confer-
 tur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilom-
 inus aliud simplex sufficiens, dummodo vtrumque
 personalem residentiam non requirat, eidem conferri.
 hacque non modo ad cathedrales Ecclesias, sed etiam
 ad omnia alia beneficia tam secularia quam regula-
 ria quacumque, etiam commendata, pertineant, cu-
 iuscumque tituli ac qualitaris existant.* Vnde ma-
 nifestè sequitur, omnia beneficia simplicia, que re-
 sidentiam postulant, esse aliquo modo incompati-
 bilia, nec absque dispensatione Pontificis posse
 huiusmodi plura obtineri, nec Episcopum posse
 in hoc dispensare; quia non potest dispensare in
 statuto Concilij generalis, si tamen absque dis-
 pensatione alicui conferantur, collatio erit valida;
 poterit tamen eo priuari, nisi quòd antè habebat,
 dimiserit.

147 *Qualia
 possunt ha-
 beri plura,
 absque dis-
 pensatione.*
 Dico Sextò, Sunt tamen aliquot casus, in qui-
 bus etiam post Concilium licet habere plura be-
 neficia, etiam sine dispensatione.
 Primus est, Quando sunt beneficia simplicia,
 etiam Canonicatus, quorum neutrum sufficit ad
 honestum vitæ cultum, & alterum non requirit
 residentiam; siue ex sui institutione, siue ex præ-
 scripta consuetudine.
 Secundus, Si Ecclesia cathedralis vel paro-
 chialis vel Dignitas sit insufficientis sustentationi,
 poterit simul cum ea obtineri beneficium simplex
 non requirens residentiam: vterque casus satis
 colligitur ex verbis Concilij Tridentini sess. 24.
 cap. 13. & 17.

*Cum
 me*
 Vbi Aduerte, ante Concilium potuisse etiam
 plura curata possideri; si ita erant tenuia, vt non
 possent proprios Sacerdotes alere, vt patet e. Eam
 te, in fine, de ætate & qualitate. Nunc verò id mini-
 me licet absque dispensatione Pontificis, vt patet
 sess. 24. cap. 17. vbi habens plures parochias cogi-
 tur sub grani pena alteram resignare, etiam si
 neutra per se sufficiat.

148 *Cum
 me*
 Crediderim tamen, si essent valde vicinæ, ita
 vt vnus possit vtrique satisfacere, & non possent
 facile inueniri qui vni soli velint deseruire, posse
 duas eidem committi, iuxta cap. 1. Clericus.
 21. quæst. 1.

*Parochialis
 annexa Ca-
 nonicatu.*
 Tertius, Si Dignitati vel Canonicatu accessio-
 ri annexa sit Parochialis, quæ per Vicarium ad-
 ministrari solet, ratio est, quia beneficium alteri
 perpetuò vnium, censetur vnium cum illo, &
 illius naturam induit. vnde parochiale annexum
 simpliciter, induit conditionem simplicis: quod

etiam post Concilium Tridentinum locum habet, vt
 docet Nauarrus.

Quartus, Si vnium beneficium detur in titu-
 lum; alterum in commendam ad sex menses, et-
 iam si esset parochiale, vt patet ex cap. Nemo, de
 electione, in 6. saltem cum Ordinarij dispensatio-
 ne. non tamen potest dari vnium in titulum, & al-
 terum in commendam perpetuam, sine iusta causa
 & dispensatione Pontificis; quia commenda per-
 petua æquiualeat titulo, vt probat Nauarrus c. 25.
 num. 126.

DVBITATIO XXVIII.

*Utrum per dispensationem Pontificis li-
 citum sit habere plura beneficia requi-
 rentia residentiam.*

149 *Causa dif-
 pensandi in
 pluralis
 benefice.*
 Respondeo & Dico Primò, Id licitum esse,
 modò adsint iustæ causæ dispensandi. ratio
 est, quia Concilium nec potuit nec voluit impe-
 dire quin ob legitimas causas Pontifex possit dis-
 pensare; nam Pontifex est supra Concilium: &
 SS. Pontifices olim dispensarunt, inter quos est
 Gregorius I. vt patet l. 2. epistolarum cap. 52. qui
 quemdam Episcopum Agnellum nomine ob cer-
 tam Ecclesiæ necessitatem duos Episcopatus ha-
 bere voluit.

Causæ iustæ dispensandi præcipuæ sunt duæ,
 ad quas reuocantur ceteræ. Prima est, Ecclesiæ
 necessitas vel magna vtilitas, vt si desint alij vel
 idonei, vel satis potentes. sic filiis Principum dan-
 tur interdum Episcopatus, etiam ante ætatem, vt
 Ecclesiæ aduersus hæreticos defendantur: Item
 si quis putetur magis profuturus absens, quàm
 alius præsens.

Secunda, Si alicui viro præclaro vnium non suf-
 ficiat ad honestè viuendum iuxta suum statum,
 & alterum possit ei sine Ecclesiæ incommodo da-
 ri, hæc tamen causa reducit ad primam. nam
 quòd personæ sublimes & literatæ pluribus be-
 neficijs honorandæ sint quando vnium non est
 sufficiens, iuxta Conc. Lateran. cap. De multa; id
 non debet fieri nisi propter Ecclesiæ vtilitatem.
 Quod confirmatur ex D. Bernardo epist. 271. ad
 Comitum Theobaldum: *Honores & dignitates
 Ecclesiasticas non ignoro debere his, qui eas dignè &
 secundum Deum administrare & velint & possunt;
 porro eas acquiri paruulo filio vestro precibus meis
 vel vestris, nec vobis iustum, nec mihi turum esse no-
 ueritis: nam nec cuiquam vel adulto plures in pluri-
 bus Ecclesijs habere licet, nisi dispensatione quidem
 ob magnam vel Ecclesiæ necessitatem, vel persona-
 rum vtilitatem.* hæc ille.

Petes, Cur requiritur dispensatio Pontificis, si
 Episcopus videat Ecclesiæ suæ profuturum vt ei-
 dem plura beneficia dentur?

150 *Cur requi-
 ratur dis-
 pensatio.*
 Respond. Primò, Quia lex obligat inferiorem,
 quamdiu ex eius custodia nihil euidenter sequi-
 tur contra legislatoris intentionem: atqui num-
 quam aut rarissimè euenit aliquid contra inten-
 tionem Concilij ex eo quòd vni non dentur duo be-
 neficia, numquam enim euidenter est id esse contra
 maius Ecclesiæ bonum & proximorum ædifica-
 tionem; quæ duo Concilium per huiusmodi præcepti
 custodiam intendit.

Secun-